A. 1875. N. 155. Maandag, 5 Juli 1875. XVIIde Jaargang.

BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Dit blad verschijnt dagelijks, behalve Zon- en Feestdagen, en bestaat uit twee afdeelingen: de afdeeling Advertentiën en de afdeeling Nieuwsberichten, enz.

In het belang van hen, die in dit blad adverteren, wordt de afdeeling Advertentiën GRATIS over Batavia en Mr. Kornelis verspreid en verder voor Ned.-Indië verkrijgbaar gesteld tegen f 3.— per kwartaal.

De oplage voor Batavia en Mr. Kornelis bestaat uit 3000 EXEMPLAREN.

☞ Daar het doel is algemeene verspreiding worden zij, die te Batavia en Meester-Kornelis de afdeeling advertentiën niet geregeld mochten ontvangen, verzocht daarvan mededeeling te doen.

Abonnementsprijs per half jaar.
Voor geheel NEDERLANDSCH-INDIË. f 20.—
„ Europa . . . . . „ 26.—
„ British-Indie, Japan en China. . „ 27.50
De betaling geschiedt **voornit.** — Brieven **franko.**

HOOFD-BUREAU: te *Batavia* bij OGILVIE & Co.
AGENTEN: te *Soerabaya* GEBRS. GIMBERG & Co., te *Amsterdam* SCHALEKAMP VAN DE GRAMPEL & BAKKER.

Prijs der Advertentiën.
Voor de vijf woorden . . . . . f 0.40
„ iedere bij eerste of meerdere herhaling „ 0.20
Behalve het **Zegel** voor den Lande.
Inzending der Advertentiën **vóór 1 uur.**

BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Tweede halfjaar 1875.

Abonnés worden beleefd verzocht de abonnementsgelden franko over te maken aan

De Uitgevers,
OGILVIE & Co.

Postkantoor.

Sluiting der Fransche Mail
Woensdag 14 Juli,
Woensdag 28 Juli,
des avonds ten 8 ure.
voor Europa, Amerika, Australie, Afrika, British-Indie, China, Japan, enz., enz.

Sluiting der Engelsche Mail
Zondag 18 Juli,
Zondag 1 Augustus,
des avonds ten 8 ure,
voor Europa, Amerika, British-Indie, Kaap de Goede Hoop, Australie, China, Japan, enz., enz., benevens voor Banka, Palembang en Rioew.

Sluiting der Paketten.

Op Dingsdag 6 Juli, voor Billiton, Pontianak en Singkawang.
Op Vrijdag, 9 Juli, voor Padang en Atchin.
Op Woensdag, 14 Juli, voor Makassar, de Molukken, Timor, Anjer, Tjilatjap en Patjitna.
Op Maandag, 19 Juli, voor Bandjermasin, Telok-Betong, Benkoelen, Padang, Rioew, Atchin en Singapore.
Op Donderdag, 22 Juli, voor Muntok en Palembang.
Op Donderdag, 29 Juli, voor Telok-Betong, Benkoelen, Padang en Atchin.

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Welteveden ten 5 ure, en in de Stad ten 4½ ure, des namiddags.

Vendutiën.

DINGSDAG, 6 Juli. Voor een huis op Tanah-Abang, door *L. van Slooten.*
Pandgoederen op Passar-Senen, door *Tan Boenpeng.*
en
Voor de toko van *John Pryce & Co.*
WOENSDAG, 7 Juli. Voor een huis op Gang-Patjenongan, door *John Hopff.*
en
Ten huize van den heer *Dinger*, door *van Vleuten & Cox.*
DONDERDAG, 8 Juli. 's Avonds, boekenvendutie in de Harmonie, door *F. H. Kroon.*
In het locaal van de Weeskamer.
en
Voor de toko van *van den Abeelen & Co.*
VRIJDAG, 9 Juli. Ten huize van den Luitenant *Rommer*, door *John Hopff.*
en
Hout-vendutie, door *De Lange.*
ZATURDAG, 10 Juli. In het Vendu-hoeel.

Advertentiën.

Voorspoedig bevallen van een ZOON *J. H. Schultze—van Prehn.*
WELTEVREDEN, den 1 Julij 1875.
Eenige en algemeene kennisgeving. (4157)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER Mevrouw *M. S. Verboon*, geb. *Boom*,
BENKOELEN, 20 Junij 1875. (4126)

Voorspoedig bevallen van een MEISJE *E. E. C. Reuthoff—Watson.*
2 Julij 1875. (4141)

Heden nacht overleed in den ouderdom van 79 jaren de WelEd. Geb. Heer *Johannes Theodorus Bik*, diep betreurd door zijne talrijke familie.
Namens de familie:
M. COSTER.
H. M. AMENT.
BATAVIA, 3 Julij 1875. (4151)

Den 30sten Junij overleed ons zoontje *Neo*, in den leeftijd van zes jaren.
A. N. DINGER.
C. A. M. DINGER, *van der Meer.*
(4169)

Heden overleed mijn geliefde zoon *Willem Herman* in den ouderdom van 26 jaren.
Wed. A. C. SCHEUER, *Carter.*
BATAVIA, 4 Julij 1875. (4179)

Vendutie
op Dingsdag den 6 Julij 1875
voor het Commissiehuis van
John Pryce & Co.,
van
diverse Negotie-Goederen, enz., enz.
(4158)

Op de Vendutie
van Dingsdag den 6den dezer,
zullen worden verkocht:
50 wit KATOEN BROEKEN.
Een partij JUTE ZAKKEN.
45 ZAKKEN KOFFIE.
12000 vellen KAARTPAPIER, zeer geschikt voor TEEKENWERK, SCHILDERIJEN, enz.
122 kisten à 1 doz. diverse soorten RIJN-WIJN in kleine kavelingen.
10 kisten à 100 Koppen GROENE ERWTEN.
Een partijtje
MANILLA SIGAREN.
1000 kistjes GEELE ZEEP.
Een partij CHAMPAGNE, AARDEWERK, enz.
(4148) JOHN PRYCE & Co.

Op de Vendutie
van morgen, Dingsdag den **6** dezer,
zullen wij verkoopen:
E H 134, 136 en 137, 3 kisten à 200 ps. C **CAMBRICS,**
zeebeschadigd ex *County of Air.*
L T C 536/7, 2 kisten à 50 ps. T. **CLOTH.**
54, 1 „ „ „ **CALICOTS.**
Z T C 79/80, 2 „ „ „ **SALEMPORES,**
zeebeschadigd ex *Cornelia.*
(4184) JOHN PRYCE & Co.

Vendutie
DINGSDAG 6 Julij 1875,
wegens vertrek,
voor een huis op *Tanah-Abang, Kebon Djai*, door
W. L. van Slooten,
van eenen zeer netten **Inboedel,**
SPIEGELS, SCHILDERIJEN, GAS- en PETROLEUMLAMPEN, 1 ROTTING AMEUBLEMENT, 1 ANTIEK AMEUBLEMENT bekleed met Velours, TAFELS, CONSOLES, WASCHTAFELS met Marmeren bladen, IJzeren LEDIKANTEN, LUIJER- en WIPSTOELEN, DIVANS, KLEEDER-, DISPENS- en GLAZEN KASTEN, PLEET-, PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK.
Voorts:
1 MYLORD, 1 span WAGENPAARDEN, 3 DOS-à-DOS, met 6 DOS-à-DOS PAARDEN, TUIGEN, enz. (4159)

Zonder Reserve.
Vendutie
op WOENSDAG den 7 Julij 1875,
voor het Commissiehuis in *Gang Patjenongan* bij en door
John Hopff,
van den op **23 Junij** jl. **wegens ziekte gestaakten verkoop van Inboedel,** zijnde nog aanwezig en te verkoopen:
OVALE en VIERKANTE SPIEGELS, Groote SCHILDERIJEN, waarbij OLIOGRAPHIËN, drie, twee en eenlichts GASLAMPEN, PETROLEUM HANG- en TAFELLAMPEN, geheel DJATTIHOUTEN ETENSKASTEN, BUFFET met marmeren blad, ijzeren KINDERSCHOMMEL, groote KLEER- en HANGKASTEN, mooije CONSOLES met zwart marmeren bladen, groote ijzeren en houten een en twee persoons LEDIKANTEN Compleet en KINDERLEDIKANTEN, DIVANS, ronde, vierkante en mooije ETENSTAFELS, BANKEN, WIPLUIJAARD en andere STOELEN, SCHRIJFTAFELS, SCHUTSELS, STELLETJES, enz., enz.
Zeer fijn GLASWERK, EET- en ONTBIJTSERVIEZEN, THEESERVIES, DRANK- en OLIE en AZIJNZETJES, PETROLEUM KOOKTOESTEL, fijne TAFELMESSEN, LEPELS en VORKEN, IJSKAN, enz., enz.
Fijne Italiaansche
Wijn, Rhijnwijn,
enz., ZEILEN, KREES, BADKUIP, DISPENSSTELLINGEN, WATER POTTEN, LEKSTEENEN, LAMPENTRAP, KOOKFOURNUIS, MATTEN, KEUKENGEREEDSCHAPPEN, DUIVENHOK, enz., enz.
Voorts:
Een perfecte
Handnaaimachine en een Draaiorgel.
Alles daags te voren van af 's ochtends 7 tot 's avonds 7 uur voor een ieder te bezigtigen.
(4155)

Op bovenstaande Vendutie
zal de ondergeteekende alsnog verkoopen:
Een span uitmuntende WAGENPAARDEN, hardloopers, gezond en zonder gebreken.
Twee mooije Kanarievogels.
(4182) JOHN HOPFF.

Toko-Vendutie
bij
VAN DEN ABEELEN & Co.,
op DONDERDAG 8 dezer,
van diverse Koopmanschappen.
(4160)

BOEKEN-VENDUTIE.
DONDERDAG 8 JULI,
des avonds te **half acht** ure,
in de HARMONIE,
verkooping van eene fraaie verzameling
BOEKWERKEN,
in verschillende TALEN en VAKKEN van WETENSCHAP,
door F. H. KROON.
De **Catalogus is gratis** verkrijgbaar.
(4174)

Op Woensdag den veertienden Julij 1800 vijf-en-zeventig,
des morgens ten **half tien ure,**
zullen door mij ondergeteekende Deurwaarder bij den Raad van Justitie te *Batavia*, door tusschenkomst van het Vendu-Departement te *Batavia*, ten huize van den geëxecuteerden
OEY TJOESAN,
op *Patoeakan* alhier, executoriaal worden verkocht:
Eene partij diverse in beslag genomen **Handels-Goederen** en **Huismeubelen.**
Executant TAN BOENPENG, wonende alhier.
(4175) LORIAUX.

Publieke Verkoop.

Op Zaturdag den **24 Julij 1875,**
des ochtends ten **10** ure,
in een der lokalen van het Vendukantoor alhier voor rekening van de minderjarige erfgenamen van wijlen den heer
F. N. G. MERSEN SENN VAN BASEL,
ad 1¼ pCt. Vendusalaris en alzoo zonder guarantie van het Gouvernement, van:
Acht en Veertig Aandeelen in de Javasche Bank,
ieder groot f 500.—,
door eventuële koopers uiterlijk binnen acht dagen ten kantore der BATAVIASCHE WEESKAMER af te halen tegen betaling.
Namens de Weeskamer,
De Secretaris:
J. H. MUNTER.
BATAVIA, 24 Junij. (4171)

Weder voorhanden:
HAUT CANON.
COTES FRONSAC.
COTES DE BOURG.
COS D'ESTOURNEL.
HAUT St. EMILION.
CHATEAU YQUEM.
HAUT SAUTERNE.
CHABLIS.
ROODE en WITTE PORTWIJN.
MADERA.
COGNAC OTARD DUPUY.
COGNAC FINE CHAMPAGNE.
CHAMPAGNE *Manuel & Cie.*
id. *The Roederer & Che.*
VERMICELLI MACARONI.
PRIMES D'ENTE, enz., enz.
(4146) L. PLATON.

Verkrijgbaar
per pond;
Versche MACARONI.
Versche VERMICELLI.
Gedroogde PEEREN.
Gedroogde APPELEN.
PRUIMEDANTEN.
KRENTEN.
ROZIJNEN.
AMANDELEN.
GROENE ERWTEN.
(4173) LEROUX & Co.

BAZAR.

Ontpakt:
Wit Satijn, Gros d'Ecosse en Zijde
voor BRUIDS JAPONNEN.
BRUIDSSLUIJERS en TULE.
Zwart en gekleurd SATIJN.
Gekleurde MOIRÉ-ANTIQUE ZIJDEN ROBES.
Gestreepte ZIJDE voor JAPONNEN.
Effen zwart ZIJDEN GRENADINE.
Geruit en gestreept Dito.
Eene groote SORTERING DOEKEN en SHAWLS.
Zwart en Blauw Diagonaal
voor HEEREN FANTASIE PAKJES.
HEEREN BOORDEN.
Gitwerken,
als:
PARURES, KAPSPELDEN, KRUISJES, MEDAILLONS.
OORKNOPPEN en BROCHES met Colliers.
KRUISJES en OORBELLEN van KRISTAL DE ROSE.
Eene keurige SORTERING FANTASIE
Manchet Knoopen.
ZIJDEN GARNITUREN voor HEEREN BEURZEN (zonder staal.
PLEETEN EIJERKOKERS met blad en dopjes voor 3, 5 en 8 Eijeren.
GELAKTE LANTAARNTJES.
„ REIS LEESLANTAARNTJES met bijbehoorende KAARSJES.
Kandelaars met Glas,
om in den wind te gebruiken.
WANDELSTOKKEN met windroer.
„ „ „ geweer.
STALEN VINGERHOEDEN.
PERLD'AMOUREN WAAIJERHAKEN.
FLACONS voor ETAGÈRES.
KRISTALLEN ZOUTVAATJES.
„ ZOUT- en PEPERVAATJES.
„ INKTKOKERS.
„ LUCIFERSDRAGERS.
„ ONDERSCHOTELS voor THEEPOTTEN.
ALUMINIUM HOROLOGIES met dito HAKEN.
POUDRE DE RIZ.
BIEFSTUK-KLOPPERS.
Machine-Garen.
(4156) H. A. BAHLMANN & Co.

Ontvangen:
ENGELSCHE WAGENTUIGEN
met Pleet gemonteerd.
(4163) VAN VLEUTEN & COX.

Pas ontvangen:
Puike Keukenboter,
(zonder zoutvaatjes), per vaatje f **14.**
LOA POSENG,
(4150) *Toko Passar Baroe.*

Ontvangen
van de Association Vinicole de Bordeaux:
Eene eerste bezending
Overheerlijke
Tafel- en fijne Wijnen,
tegen billijke prijzen bij
(4183) H. A. VERBURGT.

Verkrijgbaar:
Puike Soerabaya Aardappelen,
à f **9,—** contant per picol,
bij den ondergeteekende, Spoorhalte Sawa-Bezaar, 6de huis naar Buzaar-Baroe.
(4177) A. DE LACRETTE qq.

Photographisch Atelier
van
Woodbury & Page,
op RIJSWIJK,
Geopend dagelijks van 7 tot 10 ure, behalve Zon- en Feestdagen. (493)

M. WILBERS,
Pasar Senen.
Steeds verkrijgbaar:
Hoeden en Petten.
(4162)

Opgeloste

PERU-GUANO,

vervaardigd in de Fabrieken van de Heeren

OHLENDORFF & Co.,

te Rotterdam, Londen, Antwerpen, Hamburg, Emmerik.

Hoofdagenten voor Nederlandsch-Indie,

C. BAHRE & G. KINDER,

(4135) *Batavia.*

Ontvangen:

Engelsch Handdoekengoed,

per Yard.

(3987) JOHN PRYCE & Co.

Ontvangen:

KOPEREN HONDENHALSBANDEN.

ETUIS met LEPELS, VORKEN en MESSEN, enz., 1ste kwaliteit.

(3990) JOHN PRYCE & Co.

Ontvangen:

LEEGE HULSEN	voor	Lefaucheux	Geweeren no. 16.
KLEINE PERCUSSIONS	«	idem	
PROPPEN	«	idem	

merk: **Gevelot.**

(3994) JOHN PRYCE & Co.

GEROOKTE ELFT.
» OSSENMUISJES.
KALFS FRIKADEL.
OSSEN »
KEULSCHE »
ZOETEMELKSCHE KAAS.

GILBERT ZEH,
(3908) *Gang Patjenongan.*

PETZ & Co.

Photographisch Atelier.

Noordwijk. (4164)

PHOTOGRAPHIE.

HET ATELIER

is geopend van 's morgens 7—11 uur.

OLLAND,

Noordwijk.

(4165)

Nederlandsche Lloyd.

In de Vergadering gehouden te *Amsterdam* den 25 Mei jl. is het dividend over het boekjaar 1874 vastgesteld on 10% of *f* 50 per aandeel. Over het dividend kan dagelijks van 10 tot 2 ure ten kantore der Maatschappij tegen intrekking der betrekkelijke coupons worden beschikt.

De Directeur,
L. W. GRIBLING.

BATAVIA, den 5 Julij 1875. (4178)

Bericht.

J. S. BURLINGHAM,

Chir. dentist, vertrekt over eenige dagen naar SAMARANG. Zij die hem nog wenschen te raadplegen, worden verzocht, zulks zoo spoedig mogelijk te doen.

BATAVIA, 5 Juli 1875. (4176)

Doctor GUTTELING

verhuist naar **Menteng** 1ste huis recht naast het Wachthuis. (4145)

Geneesheer op Billiton.

Solliciteerenden naar de betrekking van geneesheer bij de Billiton Maatschappij gelieven zich ter zake te wenden tot den

Vertegenwoordiger in N. I.,
(4180) M. A. VAN WALCHREN.

TRIVELLI & BURGHARD,

Makelaars,

belasten zich met den IN- en VERKOOP alsmede het VERHUREN van HUIZEN en het bezorgen van hypotheek. (4166)

TE KOOP:

200 pikol BRUINE BOONEN,

f **9.—** de pikol, bij

RAM,
(4144) *Bazar Baroe te Bandong.*

Gevraagd:

Een of twee **gemeubileerde kamers** met of zonder kost voor eene Dame met twee kleine kinderen.

Adres franco Uitgevers. (4181)

Te Patjet, 2 palen voorbij *Sindanglaja*, bestant gelegenheid tot het logeren van reconvalescenten.

Kost en Inwoning

f **75,—** per maand per persoon.

Brieven franco *Patjet*-postkantoor *Buitenzorg.*

C. KOHLER.

PATJET, den 26sten Junij 1875. (4024)

Te Huur:

Een KOESTAL en BAMBOEZEN GEBOUWEN, staande op een ruim terrein in *Gang Kleykamp.*

Adres letter **A.** Bureau *Bataviaasch Handelsblad.* (4167)

Hotel Passar Baroe.

Logies per 24 uren *f* 3.50

Gemeubileerde Kamers te Huur.

Eten buiten 's huis

in abonnement per maand:

Eenmaal daags	*f* **20.—**
Tweemaal »	» **35**

Per portion *f* **1.—**

Mevrouw VAN SPANJE,
2 sdes des Plaats.
(6348) **Gang Passar Baroe.**

Maatschappij „Aurora."

REPETITIE

voor

Afdeeling A (MANNENKOOR) en
Afdeeling B (GEMENGD KOOR),

op **MAANDAG 5 Juli,**

des avonds ten **acht** ure,
in de **Loge.**

De Commissaris van afd. B.,
(4170) Mr. F. PLATE.

Loge de Sier in het Oosten:

Comp., in de Symb. Gr.

op Donderdag den 8sten Juli 1875,

des avonds ten **8** ure.

De Sekretaris der Loge,
(4172) F. H. VON BODDIEN.

Planten- en Dierentuin.

Tentoonstelling

van

BLOEMEN, GEWASSEN, VRUCHTEN, GROENTEN, LANDBOUWWERKTUIGEN en TUINGEREEDSCHAP,

op 22 en 23 JULI e. k.

Inlichtingen en programma's zijn te bekomen bij de Commissarissen voor de Tentoonstelling, de Heeren J. J. VAN SCHEVEN te Bat. *Pres.*
Dr. P. A. BERGSMA « «
Dr. R. SCHEFFER te Buitenzorg.
H. J. MEERTENS « Batavia.
en bij *den Secretaris,*
(3522) J. L. ROVERS.

Rubattino Line of Steamers Genoa.

Directe Stoomvaart tusschen Java en havens in de Middellandsche Zee.

Het Italiaansch Stoomschip

BATAVIA,

Gezagvoerder LOUIS CROCCO,
groot 2000 Ton, 240 Paardenkracht,
geclassificeerd AI 20 years red,

wordt tegen einde **Augustus** hier verwacht en zal vermoedelijk begin **September** vertrekken naar NAPELS, GENUA en MARSEILLE, des noods aandoende SINGAPORE, PENANG, GALLE en PORT SAID.

Dit stoomschip zal goederen aannemen voor bovengenoemde havens zonder overlading en voor havens in de Adriatische zee met overlading te PORT SAID, waarvoor directe connossementen worden afgegeven.

Er bestaat uitstekende gelegenheid tot overvoer van Passagiers eerste en tweede klasse.

Voor vracht en passage gelieve men zich te wenden tot

de Agenten,
(3828) REMÉ BROTHERS.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

Het Stoomschip

Prins Hendrik,

Kommandant M. C. BRAAT,

zal vermoedelijk in de laatste helft van **Juli** van hier via NAPELS naar NEDERLAND vertrekken.

Lading wordt aangenomen voor bijna alle havens in EUROPA, waarvoor directe Connossementen worden afgegeven.

Voor Vracht en Passage gelieve men zich te wenden tot

de Agenten,
J. DAENDELS & Co.
(4168) *Batavia, Samarang, Soerabaya.*

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

Het Stoomschip

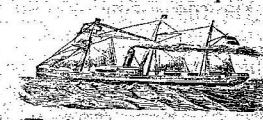

Prinses Amalia,

Kommandant E. W. FABRITIUS,

zal vermoedelijk tegen de helft van **Juli** van hier via NAPELS naar NEDERLAND vertrekken.

Lading wordt aangenomen voor bijna alle havens in EUROPA, waarvoor directe Connossementen worden afgegeven.

Voor vracht en passage gelieve men zich te wenden tot

de Agenten,
J. DAENDELS & Co.
(4139) *Batavia, Samarang, Soerabaya.*

STAR BALL LINE.

Geregelde vaart tusschen JAVA en ROTTERDAM.

Het Stoomschip

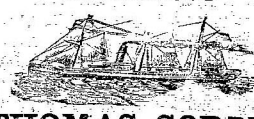

THOMAS SORBY,

Gezagvoerder JACKSON,

zal in de laatste helft van **Julij** van hier naar ROTTERDAM vertrekken.

Er bestaat ook gelegenheid tot overvoer van een twaalftal Passagiers eerste klasse.

Informatien omtrent vracht en passage verkrijgbaar bij de

Internationale Crediet- en Handels-Vereeniging *Rotterdam* } te *Batavia* en *Samarang,*
en REISS & Co., *Soerabaya.* (3901)

Hoeren-Mode-Magazijn,

C. F. AHRENS,

Hoek Sonen — Kramats-straat.

De uitvoerende goederen van solide kwaliteit en volgens de laatste modes, worden aangeboden **à Contant,** als:

Uniform-Jas Hoofd-officier	*f*	50.—
» » Subaltern-officier		45.—
» Pantalon		20.—
Pet, — Hoofd-officier		15.—
» Kapitein		11.50
» » Luitenant		9.—
Attila's van Ing. bas Hoofd-officier		35.—
» » » Subalternofficier		30.—
Lakenschoe Kok		55.—
» Gekleede Jas		45.—
» Pantalon		20.—
» Vest		9.—
Tricot gekleede Jas		30.—
» Pantalon		20.—
» Vest		8.—
Tricot gekleede Jas		30.—
» Pantalon		16.—
» Overse		25.—
» Paletot		23.—
» Overse		25.—
» Paletot		23.—
Drill Jas		9.—
» Pantalon		8.50
» Overse		8.—
» Paletot		7.—
Pijnne Vest		6.—

Assortiment van HOEDEN, PETTEN, HEMDEN, HOORDEN, DASSEN, enz.

Bestellingen worden ten spoedigste uitgevoerd. (3429)

PIANO-HANDEL

O. I. BEKKER,

Gang Pool.

Eenig Importeur voor Java van de zoo gunstig bekende

PIANO'S *Grand Oblique Metallique* van B. SCHMITZ,

waarvan steeds een voldoend aantal aanwezig en dagelijks te bezigtigen is.

Steeds gelegenheid tot HUREN, STEMMEN en REPAREREN van PIANO'S en alle andere MUZIEK-INSTRUMENTEN. (4161)

GERAFFINEERDE

witte Parakantroes Suiker

in blikken van 24 Pouden netto à *f* 6.— Kontant verkrijgbaar bij

DE LANGE & Co.
BATENBURG & Co.
VAN VLEUTEN & COX.
LOA POSENG, *Passer Baroe.*
(267) TIO TJENG SOEI, id.

Van den Abeelen & Co.

Ontvingen per *Prins Hendrik:*
Gekleurde WOLLEN DEKENS.
SCHOTSCHE PLAIDS.
DAMES SHAWLS.
Gestreept MEUBELLINNEN.
Best Zwitsersch BEDDETIJK.
Stellen TAFEL- en SERVETGOED.
ZEEMLEEREN LAPPEN.
MAILKOFFERS.
SPOORKOFFERTJES.
REISVALIEZEN.
CHUBBS GELDLAADJES. (4062)

Van den Abeelen & Co.

Ontvingen

Voor Societeiten en Kantines:

Billard { LAKEN. BALLEN. QUEUËN. POMMERANZEN. KRIJT.

DOMINOSPELLEN.
TRICTRACBORDEN.
SCHAAKBORDEN.
DAMBORDEN. (4063)

Agentschap Pleyel-Parijs.

Pianinos *f* **800.**
Salon Vleugels » **1100.**

(2121) FRANC HAGEMAN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

Nederlandsch Indische Stoomvaart Maatschappij.

Dienstregeling der Stoomschepen over de maand Juli 1875.

7 Juli	*Batavia*	van Batavia	naar	Billiton via Pontianak, Singkawang en terug.
10 »	*Koning Willem III*	»	»	**Atjeh** via Padang.
10 »	*Gouverneur-Generaal Mijer*	» Soerabaya	»	Batavia via Samarang en Kustpl.
10 »	*Prins Alexander*	» Batavia	»	Soerabaya via Kustpl. en Samarang.
10 »	*W. Cores de Vries*	» Soerabaya	»	Probolingo via Panaroekan, Bezoekie, Banjoewangi, Bali-Boeleleng en terug.
15 »	*Luit. Gen. Kroesen*	» Batavia	»	Soerabaya via Samar. naar de Molukk.
15 »	*Prins Alexander*	» Soerabaya	»	Batavia via Samarang.
15 »	*Meropi*	» Batavia	»	Patjitan via Anjer en Tjilatjap.
19 »	*Prins Alexander*	» »	»	Singapore via Muntok en Riouw.
20 »	*Baron Sloet van de Beele*	» »	»	Soerabaya via Kustpl. en Samarang.
20 »	*Wm. Kr. der Nederlanden*	» Soerabaya	»	Batavia via Samarang, Kustpl.
20 »	*Atjeh*	» Batavia	»	**Atjeh** via Riouw, Singapore, Pinang, Edi, Gighen en over die plaatsen terug.
20 »	*Gouverneur-Generaal Mijer*	» »	»	Padang via Telok-Betong, Kroë, Benkoelen en terug.
25 »	*Merapi*	» »	»	Palembang via Muntok.
25 »	*Koningin Sophia*	» »	»	Soerabaya via Samarng.
25 »	*William Mackinnon*	» Soerabaya	»	Batavia via Samarang.
28 »	*W. Cores de Vries*	» »	»	Bandjermasin via Bawean.
30 »	*Prins Alexander*	» Batavia	»	Soerabaya via Kustpl. en Samarang.
30 »	*Baron Sloet van de Beele*	» Soerabaya	»	Batavia via Samarang en Kustpl.
30 »	*Willem Kroonprins der Ned.*	» Batavia	»	**Atjeh** via Telok-Betong, Benkoelen, Padang en over die pl. terug.

N.B. Behalve boven omschreven diensten varen de stoomers **AMBOINA, BANDA** van Singapore uit over Samarang, Soerabaya en Bali-Boleleng naar Macasser en terug alle 14 dagen zoo veel mogelijk in verband met de Fransche Mail.

De waarnemende Marine Super-Intendent der Ned. Ind. Stoomv. Maatschappij,
J. J. DE HART.

Vracht en Passage te bespreken te *Samarang* en te *Soerabaya* bij de **Agenten,** de Heeren McNEILL & Co. en FRASER EATON & Co. (4140)

Verslag over den aanleg eener zeehaven te Batavia.

(*Vervolg.*)

Een ander groot voordeel kan bij het, in ons vorig nummer besproken, laatste plan worden verkregen, namelijk eene gemakkelijke uitbreiding van de havens met hare inrichtingen, indien daaraan later door de uitbreiding van handel en scheepvaart behoefte mocht ontstaan.

Het gekozen punt laat ook toe om in plaats van *drijvende* dokken, enkel vaste droogte dokken te bouwen, want drijvende droogte dokken zijn goed wanneer de gelegenheid ontbreekt vaste droogte dokken te bouwen, zij zijn echter zeer kostbaar in aanleg en in onderhoud. In slappen grondslag is bovendien de buitengewone diepte die zij vorderen, een zeer groot bezwaar tegen de drijvende dokken.

Ook het gebruik van drijvende dokken is niet altijd even economisch, daar zij voor de verschillende charters van schepen moeten dienen en de gemeenschap tusschen de werkplaatsen en magazijnen met het gedokte schip niet altijd op het voordeligst kan verkregen worden. Dit voorname punt in belang der scheepvaart, inzonderheid van de stoomvaart, schijnt door de ontwerpers voorbij te zijn gezien, wellicht omdat voor de plannen eener zeehaven te Batavia gelegenheid tot het bouwen van *vaste* droogte dokken ontbrekende, daarbij steeds uitsluitend sprake is geweest van de plaatsing van *drijvende* droogte dokken.

Het voorafgaande samenvattende is de slotsom waartoe beide Heeren gekomen zijn, in de drie volgende punten begrepen:

1e. Eene zeehaven voor Batavia te Onrust aan te leggen mag niet worden aangeraden, omdat gemeenschap tusschen Onrust en Batavia, door middel eener binnenvaart voor de praauwen of de lichters, gebleken is practisch onuitvoerbaar te zijn ten gevolge eener niet te vermijden kruissing met de rivier Angke, die in den Westmoesson aan zware bandjirs onderhevig is.

2e. De twee ontwerpen voor eene zeehaven beoosten het tegenwoordig havenkanaal en het eerste ontwerp voor Tandjong Priok, hebben alle drie hetzelfde en zeer groote gebrek, dat de lossteigers, hangars, spoor- en andere wegen, met de westelijke havendammen een samenhangend geheel uitmaken; deze inrichtingen, voor het gebruik der haven noodzakelijk, zouden daarbij gebouwd moeten worden *in ree* en een slappen bodem tot basis hebben en dus jaren lang, onderhevig zijn aan zetting en verzakking.

Bovendien is het eerste ontwerp beoosten het havenkanaal nog aftekeuren om de spoedig te verwachten verondieping van den ingang der haven, terwijl het tweede ontwerp beoosten het tegenwoordig havenkanaal, hoofdzakelijk nog om gemis aan terrein aan en om de haven, voor de oprichting van woningen en werkplaatsen, dringend noodig geëischt in het belang der scheepvaart, verwerpelijk is.

3e. Het ontwerp volgens het tweede plan van Tandjong-Priok, heeft boven de onder sub 2 genoemde drie plannen het onschatbaar voordeel dat de havendammen die de voorhaven vormen, geheel bevrijd kunnen blijven van daar langs te bouwen steigers en daarop aan te leggen hangars, spoor- en andere wegen, terwijl voor deze inrichtingen eene plaats kan aangewezen worden langs de diep te maken binnenhaven die elke uitbreiding in de toekomst mogelijk maakt.

De dammen tot vorming van de voorhaven kunnen dan ook voor dit ontwerp verreweg het spoedigste en goedkoopste in zee worden gebouwd en het gebruik van de zeehaven voor de scheepvaart zal hier veel vroeger kunnen intreden dan bij de drie plannen sub b genoemd.

Aangaande de meest geschikte plaats tot aanleg eener zeehaven voor Batavia zijn die Heeren van meening dat daarvoor geene andere plaats in aanmerking kan komen, dan die te Tandjong Priok daar waar het 2de plan is ontworpen.

Deze meening werd volkomen gedeeld door wijlen den heer Blommendal, gelijk kan blijken uit de in origonali hierbij overgelegde aanteekeningen door hem in December jl. opgesteld en aan beide Heeren overhandigd ter gelegenheid van de eenige en eerste samenspreking, die zij met hem over dit onderwerp hadden.

Bij die samenspreking bleek, merkwaardig genoeg, dat de heer Blommendal en elk der beide Heeren in het bijzonder, volkomen tot dezelfde conclusie waren gekomen ten opzichte der meest geschikte plaats voor het daarstellen eener zeehaven voor Batavia, zij waren eveneens volkomen eenstemmig in hun oordeel, dat de voordeelen van de ligging van de punt van Tandjong-Priok nog beter konden uitkomen wanneer het gelevord ontwerp volgens het 2de plan werd gewijzigd, door in plaats van eene noodeloos zeer breede binnenhaven twee van mindere breedte te maken, hetgeen aanleiding heeft gegeven tot het maken van een ander plan dat bij dit verslag wordt overgelegd.

Alvorens over te gaan tot de bespreking van dit plan, moge vooraf behandeld worden een vraagpunt, waarover in Indië de gevoelens verschillen, namelijk of eenige meerdere afstand tusschen haven en stad, bezwaar oplevert voor den handel en den ondergang der pakhuizen te Batavia, zou kunnen tengevolge hebben, zoo als zelfs door enkelen wordt beweerd.

Uit hetgeen voorgesteld is blijkt duidelijk dat Batavia behoefte heeft aan *loskaden*, hoofdzakelijk voor de sterk ontwikkelde Stoomvaart; de haven zelve moet toch meer beschouwd worden als *middel* om uit zee de te stichten *kaden* onder alle omstandigheden te bereiken en omgekeerd na ingenomen lading van de kaden zee te kunnen kiezen.

Nederlandsch Indie.

BATAVIA, 5 Juli 1875.

Anjer, 4 Juli. Gepasseerd. Hr. Zw. schip *Christina*, gez. Delmaer, van Buenos Ayres en Eng. schip *Wm. Clowes*, gez. Torbinon, van Kaapstad, beiden naar Batavia.

Anjer, 5 Juli. Gepasseerd. Het Ned. schip *Kosmopoliet III*, gez. Dieneke, van Rotterdam naar Batavia.

De telegrafische gemeenschap op de Turksche lijn is weder hersteld.

Over de kwestie der mazelen welke op het stoomschip van de maatschappij *Nederland* gedurende de reis onder de kinderen geheerscht heeft, kunnen wij het volgende mededeelen, zijnde feiten, terwijl wij ons van elke beoordeeling onthouden, latende dit aan het publiek over.

De heer B. wiste met zijne echtgenoote en kinderen mede naar Nederland, de doctor van het schip maakte bezwaren en dien ten gevolge ook de kapitein van het schip, de heer Bruins, omdat de eerste bij de kinderen het begin van mazelen had meenen te onderkennen.

De maatschappij *Nederland* gaf dien ten gevolge den heer B. te kennen dat hij niet aan boord mocht.

Zoo à twee dagen daarna kwam de heer B. bij de maatschappij met een certificaat van doctor H, waarbij die geneesheer verklaarde dat die kinderen geene besmettelijke ziekte hadden.

Nu stond de maatschappij vast, weigerde zij nu nog aan die familie om de reis mede te maken, dan zoude, indien die kinderen na een paar dagen geheel herstelden, de maatschappij aan tal van protesten hebben blootgestaan en verantwoordelijk zijn geweest voor alle schaden en kosten.

Zij bukte dus voor dat certificaat.

Op de reis kregen beide kinderen van den heer B. al dadelijk de mazelen, andere kinderen werden daardoor aangestoken, hetgeen de reis volstrekt niet veraangenaamde.

Behouden en wel kwamen alle passagiers te Nieuwediep aan; de passagiers die nog zieke kinderen hadden, verzochten nog een paar dagen aan boord te mogen blijven, welk verzoek welwillend toegestaan werd, mits, zij in eigen voeding voorzagen.

Dit ging een paar dagen uitmuntend, maar daar brak 's nachts plotseling in een der hutten 1, 2, 3 of 4 brand uit, de passagiers en de kinderen verlieten het schip en de brand, van weinig beteekenis, was spoedig geblusht.

Een de kinderen dat zorgelijk ziek was aan de mazelen, heeft onder het overbrengen vermoedelijk koude gevat en is dien ten gevolge in een der gebouwen van de maatschappij overleden.

Ziedaar de gansche geschiedenis naar waarheid en zonder overdrijving medegedeeld.

Nu de kwestie van doctor H.

Op zekeren avond kreeg doctor H. het verzoek van den heer B. om even in het logement te komen, ten einde twee zieke kinderen te bezoeken.

Daar aangekomen vertelde hem de heer B dat zijne twee kinderen verkouden waren en dus nog al hoestten.

Doctor H. bezag die kinderen ('t was vrij donker en de kamer) en schreef iets voor tegen die verkoudheid.

Weggaande zeide de heer B.: doctor men is soms zoo lastig aan boord, als men zieke kinderen heeft, zoude u niet even een certificaat willen geven dat die kinderen niet besmettelijk ziek zijn?

Wel zeker, zeide doctor H., met volle overtuiging, en gaf dat certificaat.

De heer B., dit constateeren wij ook, heeft voor doctor H. verzwegen dat door de maatschappij *Nederland* geweigerd was die kinderen over te voeren op grond van eene verklaring van den scheepsdoctor.

Heden nacht hebben eenige dieven door ondergraving getracht, een inwoner van kampong Boengoes te bestelen.

De gepensioneerde kolonel Maatschalk die bij kolonel Becking logeerde, is heden nacht bestolen voor eene porte monnaie waarin ± *f* 240, een gouden remontoir, een sigarenkoker en een parasol!

Bij den overste de Leeuw hebben de dieven door de tralies der deur een chemise ontvreemd; dit kleedingstuk is teruggevonden op het erf van kolonel Becking.

De diefstallen bij beide heeren zijn dus vermoedelijk door dezelfde personen gepleegd.

In enkele Indische bladen is een gerucht verspreid dat onjuist is, ten minste als de inlichtingen welke wij hebben ingewonnen, juist zijn.

Generaal Pel zou namelijk van Atchin zijn weggegaan, omdat zijne politieke leiding der regeering niet beviel.

Hij is werkelijk wegens overspanning weggegaan, hij hoopt na eenige maanden van kalmte, weder tot rust gekomen te zijn en dan weder naar Atchin terug te keeren, hetgeen door ZEx. den Gouverneur-Generaal ten sterkste verlangd wordt.

Blijkens advertentie in dit nummer is het dividend der Nederlandsche Lloyd over 1874 vastgesteld op 10pCt.

Mejufvrouw Jenny Claus en de heer Rekel, zijn Zaturdag avond jl. met het stoomschip *Brisbane* van Brisbane alhier aangekomen.

Zij zullen zich denkelijk met eenige artisten ter plaatse, als de heeren Coenen en Sauvlet of Sauvlet en Coenen, in verbinding stellen, waardoor veel goeds te verwachten is. Mogelijk geven zij Vrijdag a. s. het eerste concert.

Men klaagt onophoudelijk over het niet of slecht begieten der wegen; het wordt toch eens tijd dat ook die zaak goed geregeld worde; er wordt geld genoeg voor gegeven, maar hoe wordt het geadministreerd?

Bij het 12de Bataillon is het bevel ontvangen dat het op 1 Augustus a. s. nieuw georganiseerd moet zijn en dus in plaats van zes maar vier kompagnien tellen.

Naar wij vernemen zullen tij de Geneeskundige dienst de volgende overplaatsingen plaats hebben als:

De officier van gezondheid 1ste klasse Tydeman, van Soerabaya naar Willem I, de officier van gezondheid 1ste klasse Vriesman van Batavia naar Soerabaya, de officier van gezondheid 2de klasse de Wolff van hier naar Soerabaya, terwijl de officier van gezondheid 2de klasse Rupert gedesigneerd is om bij de schietoefeningen van Tjikarang tegenwoordig te zijn.

De laatste en de heer Vriesman zijn heden vertrokken.

De apotheker 2de klasse Polak, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, is te Samarang geplaatst.

Heden ontvangen wij de verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen Deel XXXVII.

Uit Atchin ontving de *Soerabaya Courant* het volgende:

Waarde Redakteur!

Voortgaande met de beschrijving van hetgeen in het door ons bezette gedeelte van Atchin te zien valt, zal ik den Kraton en de oude missigit nemen. Reeds met enkele woorden heb ik daarvan melding gemaakt.

Men is nog steeds bezig aan de noodige gebouwen op de grasvlakte aan de overzijde der rivier, en vordert daar met de vele andere werkzaamheden, vrij goed. Onder die andere werkzaamheden sortteert de nieuwe woning voor den Bevelhebber, zij kost dagelijks eene groote som aan werkloon, die men, naar het vorderen van het houten huis gerekend, nog een heelen tijd zal dienen te betalen.

Onder de verbeteringen mag men rekenen, dat nu al de bamboedoeri aan de zuiderface en gedeeltelijk die aan de wester- en ooster-face omgekapt is; men heeft nu van de inwendige ruimte der versterking een schoon gezicht op de bergen.

Tot teugde van allen die hier zijn, geeft de ijsmachine eindelijk eens weder ijs; zeer groot zal de hoeveelheid echter niet zijn, die dagelijks gemaakt wordt; men wijt het late van dit resultaat aan de slechte ammoniak, die verstrekt werd.

Er is een begin gemaakt met het verbeteren der wegen; daartoe zijn de oude metselwerken der Atchinezen van veel dienst.

De boring van den artesischen put vordert; men moet daarbij niet vergeten dat het werk met menschenhanden en niet met stoom wordt tot stand gebracht.

Tot het verzamenamen der avonden draagt niet weinig bij dat elken avond het vereenigde muziekkorps speelt.

Een enkel woord over het schrijven van Titus.

Als men het bovenstaande met dat schrijven vergelijkt, blijkt U dat er een groot verschil in den toestand bestaat. Behalve dat, noem ik het, vooral de laatste alinea zeer overdreven; de Kraton is geen *hol;* het is voornamelijk het klimaat, dat de menschen aantast.

Misschien zijn er meer oorzaken aan te wijzen van de hardnekkige koortsen alhier. Het ware bovendien te wenschen, dat hier geen dwars kijkers waren, zooals de *Sumatra-Courant* onder hare gedienstige geesten telt. Laat hem maar eens gaan informeeren, of voor een soldaat de vrouw gemist kan worden; ik zou wel eens willen weten, of men hier anders zoo algemeen gebruik zou maken van de gelegenheid om de vrouwen mede te nemen, of te laten komen. Integendeel, wij, die door een onzijdig standpunt in zooverre de moeielijkheden betreft, zooveel te beter *onpartijdig* kunnen en willen oordeelen, zouden het als eene der vele ontegenzeggelijk nog aan te brengen verbeteringen beschouwen, dat ook hier die inrichting tot stand kwam, die, *onder behoorlijk toezicht*, een nood lijk zoogenaamd kwaad is, maar noodzakelijk en gewild om der wille van de goede zijde.

Ziet hier den toestand, zooveel als *mij* mogelijk is, beschreven. Het doet mij goed er nog bij te kunnen voegen, de hier niet uitsuitend militaire plechtigheid van overgave van het militair en civiel bevelhebbersschap.

Eenige dagen geleden kwam alhier aan de kolonel Wiggers van Kerchem, die naar luid van het *verlof* aan Generaal Pel, hier tijdelijk zal zijn. Zooals altijd, waren de in den kraton aanwezige officieren vereenigd.

Daar ik geen stenograaf ben, en er geen tot mijn beschikking heb, zult gij u wel tevreden stellen met eene aanwijzing van den hoofdinhoud der aanspraken en toasten. Nadat de officieren allen vereenigd voor de eenvoudige Bevelhebberswoning stonden, nam Generaal Pel, het woord. Zijn HoogEdGestr. wees er op, hoeveel medewerking hij gedurende de krijgsverrichtingen ondervonden had van de officieren, en ook niet te vergeten van de *brave* onderofficieren en minderen", en dat hij daarvan voornamelijk den gunstigen uitslag meende te danken te hebben. Verder werd door ZHEdG. aan den kolonel gewezen op de eer dezen te beurt gevallen; dit laatste werd door den nieuwen bevelhebber ten volle beaamd ook *hij* hoopte, ja was verzekerd, in het belang van Nederland, dezelfde plichtsbetrachting, dezelfde volharding, dezelfde behartiging van zaken in het belang van 's lands dienst" te zullen vinden.

Nadat door een glas champagne de geestdrift, zoo mogelijk, nog verhoogd was stelde de Generaal een glas in op het welzijn van ons vorstenhuis. *Drie* hoerahs volgden, en werden nu gevolgd door een woordje uit aller naam aan den afredenden en voor eenige maanden vertrekkenden. De 2de bevelhebber (naam bekend) betuigde het leedwezen van de blijvenden over het aanstaande vertrek, *voornamelijk* (niet te vergeten) over het vertrek wegens geschokte gezondheid, en wenschte den generaal herstel toe.

Allen zonder onderscheid moeten daarmede wel ingestemd hebben, want de toejuiching was om zoo te zeggen een *donderend* hoerah.

Een woordje over de plechtigheid tot aanvulling.

Hulde den bevelhebber, die erkent een groot gedeelte van het succès (daarover nader) verschuldigd te zijn aan zijn medewerking van de ondergeschikten. ZHEdG. herdaalt daarbij zeker in gedachte de velen, die moeielijk, zoo niet onmogelijk, tegenwoordig konden zijn, om de eenvoudige reden, dat zij of nog lijden, of reeds eerlang door vijandelijk lood of staal, of door vijandige ziekten den heldendood gestorven zijn, de een voor zijn eigen, de ander voor zijn aangenomen, een derde voor zijn hem opgedrongen vaderland.

Hulde ook den nieuwen bevelhebber, want door hem is de geschiedenis van den Indischen krijgsman vermeerderd met een voorbeeld van zelfverloochening, ter wille van 's lands dienst"; ziet, zoo'n voorbeeld is van niet weinig waarde voor onze opvoeding als 's lands krijgsman, wanneer er in die zelfde geschiedenis gewezen kan worden op een tegenovergesteld voorbeeld! Menigeen voorzeker heeft de tegenstelling opgemerkt, moest ik de eerste zijn die er op wees.

Als er velen zijn, die de plechtigheid niet hebben *kunnen* bijwonen, er zijn er velen die ze wel hebben gezien, en er deel van uitmaakten, en alleen de plechtigheid *beschrijven en mededeelen kunnen*, omdat zij hier slechts kort zijn. Deze hopen ook in de gelegenheid te komen hun plicht in alle opzichten te doen, al komen velen van hen hier wegens bekrompenheid van geldmiddelen.

Om te sluiten, kom ik nogmaals terug op het door den Generaal aangehaalde *succès*.

De Atchinsche oorlog vergt veel van het Nederlandsche volk; hij vergt schijnbaar echter meer van degenen, die onzen herhaalden tegenspoed hadden kunnen en den verderen nog kunnen voorkomen. Immers de oorlog begon met een succès dat *nu* verbazend blijkt, maar eindigde met een echec, zoowel materiëel als moreel, dat was de eerste *expeditie*. De tweede werd door Generaal v. Swieten gevoerd, op eene wijze wel geschikt, om den vijand onze macht goed te doen gevoelen; de indruk, dien onze operatien teerst het *zonder* verlies nemen van den kraton, daarna het bemachtigen van de schterliggende maatbijzinde streken) te weeg brachten, werd weder vernietigd, en de moed des vijands opgevekt (en tot overmoed vermeerderd) door het noodeloos ontruinen daarvan, omdat de opperbevelhebber zich tot vestiging wilde voorbereiden. Dat was dus op nieuw een echec.

Dit te herstellen, was de taak van den pas afgetreden bevelhebber, die even als zijn voorganger te strijden had, niet alleen tegen een Vaderlandslievenden vijand, maar ook tegen hardnekkige ziekten, in die het moest doen met betrekkelijk geringe, in elk geval steeds geringere krachten.

De zoogenaamde krijgsverrichtingen hadden plaats en hebben steeds nog plaats op terrein, dat eenmaal het onze was. Het is langzamerhand, stukje voor stukje, genomen, en wordt nog steeds, stukje voor stukje, verdedigd.

De overmoedige houding van den vijand is veranderd in eene afwachtende: hij laat niets los, vóórdat wij het hiem (men zou kunnen zeggen) vragen, en als hij dan nog niet door tactische manoeuvers misleid wordt, omtrent het juiste punt, verdedigt hij zich, en — vallen er nog velen, die met steeds grooter opofferingen verkregen moeten worden. Door het vijandelijk vuur vielen er, dank de manoeuvres, niet veel; veel meer vielen er door ziekten.

Op die basis zal de nieuwe of tijdelijke bevelhebber voor moeten bouwen, en — de opofferingen worden maar grooter. Wordt er wel eens als opinie gezegd; vroeg of laat, maar *eens* marscheeren we hier van daan, dan heeft dat zijn grond in dat moetelijker vasthouden en wellicht te laat terugkomen van het sijsteem omtrent de beide legers.

Er is dus grond voor, om zoo iets te durven uitspreken.

De vijanden volgen, en dat met zeer veel succès het stelsel van alarmeering.

Wij hopen dat de lange inspanning Generaal Pel niet eene reactie bezorge, als hij geheel tot rust komt, want dan staat het nog te bezien, of Kolonel Wiggers hier wel zoo tijdelijk zal zijn, als bedoeld wordt.

T. V.

SOERAKARTA. In een dessa nabij de beruchte badplaats Mamahan is volgens het zeggen der Javanen een wonder gebeurd.

Een goede anderhalve maand geleden stierf er aldaar een vrouw die op de gewone wijze begraven werd. De goede ziel was al haast vergeten, toen juist veertig dagen na haar verscheiden zij op eens weder voor den dag kwam. Zij krijgt thans drùk bezoek en verhaalt men dat ook de politie de wondervrouw is gaan bewonderen.

Wij vernemen echter dat eenige dagen krakal haar wel zouden nopen om die aardigheden na te laten.

— Er gaat thans bijna geen dag voorbij of er is brand om en bij de hoofdplaats. Verleden Zaturdag middag kraaide de roode haan in den kraton. Ieder die een weinig met de inrichting van dat vorstelijk verblijf bekend is, kan zich gemakkelijk voorstellen hoe spoedig het vuur in zulk een opeengepakte massa huizen, waarvan de meesten van bamboe, verschrikkelijke vorderingen moet maken. In den tijd van vijf kwartier waren er dan ook ± 160 huizen in den asch gelegd, en is er bij die gelegenheid veel aan goederen en kostbaarheden verbrand. Men schat de schade op *f* 60,000.

De brand is ontstaan door onvoorzichtigheid bij het bereiden van het maal, in de woning van zekeren Sonto Rendie.

De militairen hebben zich bij deze gelegenheid wederom loffelijk onderscheiden, en is het voornamelijk aan hen te danken dat het vuur betrekkelijk zoo spoedig geblusht was.

— Door den Assistent Resident van Wonogiri zijn drie jongenen opgevar, die men verondersteld de hoofdaanleggers te zijn van de ketjapartij te Ngawen. Zij heeten Ngdoro Swondo, Djiwodikromo en Redjowidjojo.

Ngdoro Swondo is afkomstig van Betjem (3 palen van Solo gelegen), Djiwodikromo is van Djoerangdjero onder Ngawen, terwijl Redjowidjojo van Sleman onder Djocja is.

(*De Vorstenlanden.*)

SOERABAYA. Is het te verwonderen dat het prestige der Europeanen hoe langer hoe meer deszelfs kracht verliest, wanneer den Inlander een schouwspel wordt aangeboden zooals gisteren avond het geval was bij den brand in kampong Babaan.

Een korporaal der koninklijke marine n. l. werd wegens bij die gelegenheid gepleegden diefstal, en waarvan de bewijzen heiaas voorhanden waren, door den schout in arrest genomen. Lepels, vorken, glazen als anderzins werden bij zijne in hechtenisneming in zijn bezit gevonden.

Aangezien hij een oogenblik te voren in gezelschap van drie anderen werd gezien, moet men veronderstellen dat hij medeplichtigen gehad heeft en zoude het zeer wenschelijk zijn een streng onderzoek in te stellen opdat een dergelijke feit, hetwelk men met recht plunderen zou kunnen noemen, niet ongestraft blijve. Den schout K. komt voor zijne activiteit bij die gelegenheid betoond, allen lof toe.

(*Soer. Cour.*)

AANGEKOMEN PASSAGIERS

op den 5den Juli.

Van **Soerabaya, Samarang, Pekalongan, Tagal** en **Cheribon**, per stooms. *Prins Alexander*, gez. Bierings, machinist G. H. Koentz, sergeant J. C. van Reyndam, de heer H. J. A. van Blommestein, late luit. de Wijs, de heer Brotdgeest, de heer L. P. Luycks, echtgenoot en 2 kinderen, mevr. Stulpnagel, 2 jongeheeren Görtmans, de heer H. Kuipers, de heer Pryce, 1 Europ. onderofficier, 4 Europ. en 4 Inl. militairen, 7 vrouwen, 5 kinderen, 16 schepelingen, 31 bannelingen, 1 oppasser, 4 pasgeborenen.

Van **Port-Darwin**, per Eng. brik *Prospero*, gezagv. Matzard, de heer W. W. Browning.

VERTROKKEN PASSAGIERS

op den 5den Juli.

Naar **Cheribon, Tagal, Pekalongan, Samarang** en **Soerabaya**, per stooms. *Willem Koningsweg*, gez. Dijkgraaf, gez. Hagers, de heeren Sumsenrt, van Vleuten en echtgenoot, Mierman, van Gessel, Bokhoven en zuster.

genoot, Santhagens en zoon, Klencke, 2 heeren Ament en echtgenoot, Mastrodommico, Stanley en 6 volgelingen, A. Jacob, van Zuylen, Buddeberg, Kolla, C. T. Borgen, echtgenoot en 5 kinderen, mejufrouw Gatsonides, mevrouw van Overveldie, kapitein Sachse, echtgenoot en 4 kinderen, apotheker Polak, officier van gezondh. Vriesman, echtgenoot en 2 kinderen, 6 Europ. onderofficieren, 55 Europ. en 10 Inl. militairen, 2 Inl. vrouwen, 1 uit het leger verwijderde militair, 23 bannelingen, 24 vrije koelies, 2 vrouw en 1 politie-oppasser.

Naar **Muntok, Riouw en Singapore**, per stooms. *Baron Sloet van de Beele*, gez. Odem, de heeren van Steeden, Schraven, Alarico, Wahlisch, A. C. F. de Burlet en echtgenoot, Broer van Dijk, 3 Europ. onderofficieren, W. H. Dias, 15 Europ. en 36 Inl. militairen, 23 vrouwen, 2 kinderen, 3 veroordelden.

Naar **Samarang, Soerabaya** en de **Molukkos**, per stooms. *Vice-President Prinsen*, gez. Verloop, de heeren Helder, Nootbaar, Wilson, Blankert, Bouvy, Drossaers, Wallis, Oosthout, Maarschalk en echtgenoot, Lindo, mevrouw Velthuyzen, mejufvr. Hasting, 2 kinderen van den heer Wallis, mevrouw de Wed. Nix en 2 kinderen, mejufvrouw van Ranzow, mejufvr. Keyser, kapitein van Ginkel, echtgenoot en 3 kinderen, luit. t/z. van Linden van den Heuvel, 1ste luit. Bosboom, 2de luitenants Stört, Stoltenhoff, Rudolph, Hörting en echtgenoot, 5 Europ. onderofficieren, 13 Europ. en 25 Inl. militairen, 14 vrije koelies, 18 veroordeelden.

Naar **Samarang** en **Soerabaya**, per stooms. *Koning Willem III*, gez. Zuyderhoudt, de heeren Dorrepaal, van den Bergen, van Alphen, mr. Baron de Vos van Steenwijk, Moet, echtgenoot en 1 kind.

Naar **Nederland**, per stooms. *Hoogtown*, gez. Montrey, de heer Stoleman, echtgenoot en kind.

Naar Atchin!

De interpellatie van den heer Nierstrasz in de Tweede Kamer, heeft den min. van kolonien gelegenheid gegeven, om eenige mededeelingen te doen ten aanzien van den staat van zaken in Atchin.

De mededeelingen verdienen zeer de aandacht, uit verschillende oogpunten, en zijn vooral zeer geschikt, om een juister oordeel te doen vormen, over den toestand onzer troepen aldaar.

Langzamerhand was de meening ontstaan, dat die toestand zeer ongunstig was, dat de verpleging veel te wenschen overliet, ziekten in erge mate den soldaat teisterden en de sterfte ontzettend groot was. De minister wees er op, wat den gezondheidstoestand betreft, — dat van den beginne af voor Atchin een stelsel van evakuatie is aangenomen. De zieken werden weggezonden en versche troepen aangevoerd. Dit leidde, wel is waar, tot langzame desorganisatie van het leger op Java, waaruit de aanvulling gevonden moest worden, maar had niet eene enorme voordeel, dat het zeer strokte tot behoud van het leven der Indische militairen."

Om over de betrekkelijke sterfte te kunnen oordeelen, moet men eenigermate althans met de sterkte der aanwezige troepen bekend zijn. Nu waarschuwde de min. tegen het onvoorzichtig maken van gevolgtrekkingen, omdat de sterkte der bezetting zeer afwisselend was.

Wat hij daaromtrent aanvoerde komt hierop neer: Bij het terugtrekken der tweede expeditie zijn 118 officieren en 3262 manschappen achtergelaten, na het gevecht van 16 April 1874 werd de sterkte gebracht op 138 officieren en 3776 man, in Augustus bedroeg zij 163 officieren en 4466 man, en sedert het begin van December telt de bezetting 6010 man.

Van de 4600 man nu, die er in Augustus aanwezig waren, stierven volgens het journaal van kolonel Pel in Augustus 73 personen, in September, 99, in Oktober 115, in November 163, in December — van de teen aanwezige 6010 man — 129; in Januari 185, en eindelijk in Februari, de maand waarin de cholera in erge mate heerschte en de gezondheidstoestand werkelijk treurig was, 432. — Onder deze gestorvenen waren respektievelijk 34, 49, 38, 68, 51, 98 en 277 militairen, zoodat in 't geheel onder de in het opgegeven tijdsverloop gestorvene 1196 personen 615 militairen waren. — Laat men de maand Februari buiten berekening dan blijkt, dat er in de 6 voorafgaande maanden samen weinig meer gestorven zijn dan in de maand Februari alleen, nl. 432 in Februari tegen 477 in de 6 voorafgaande maanden en daaronder in Februari 277 en in de vorige maanden 217 militairen.

De hier bedoelde opgaven hebben betrekking op het bezettingsleger. Daarbij konden nu nog de sterfgevallen onder de gekwekuserden. Tot op 5 Nov. 1874 waren gekwekuserd 5025 personen, daarvan herstelden er 4026, overleden er 92, waren nog in behandeling 792 en werden er 115 afgekeurd. Van dien dag tot 20 Maart, over welk tijdvak geen vergelijkende opgaaf is ontvangen, stierven er nog 69, samen 161, zoodat, indien men aanneemt, dat dit allen militairen waren, het verlies aan militairen, na het einde der tweede expeditie, nog geen 1000tal bedraagt.

Men kan dus niet beweren, dat de sterftekans in Atchin voor militairen zoo buitengewoon groot is.

Voor de geneeskundige verpleging wordt verder het noodige gedaan. De premies voor hen, die zich als militair-geneeskundigen naar Indie willen begeven, zijn verhoogd tot *f* 6000 voor Nederlanders en *f* 4000 voor vreemdelingen; zoodra de wetgevende macht de noodige gelden zal hebben verstrekt zal de mil. geneesk. dienst georganiseerd worden; rekonvalescenten-gestichten zijn opgericht en in goede orde gebracht, vooral in de Padangsche bovenlanden en tusschen Batavia en Buitenzorg.

Neemt men nu daarbij in aanmerking, dat niet alleen volgens particuliere berichten, maar ook volgens een door den min. aangehaald rapport van den legerkommandant in Indie de voeding goed is; dan mag men, al laat de huisvesting nog te wenschen over, — iets wat de Nederlandsche soldaat trouwens met zijn Indischen wapenbroeder gemeen heeft — met den minister toestemmen, dat de toestand van den soldaat in Indie niet zoo ongunstig is, als hij in sommige berichten afgeschilderd wordt. En let men op de aangehaalde sterftecijfers, en op de omstandigheden, die voor een groot deel in ziekten haar oorsprong hebben, dan blijkt het, dat de vervoede Atchinees, onze troepen ook niet zoovee kwaad doet, als men meer sommige voorstellingen van de dapperheid der halves barbaren wel zou doenen. Daar komt bij dat de vijand, al is hij nog niet toenaderende, toch volgens betzelfde rapport van den legerkommandant, in dapperheid "en aanvals-vermogen verminderd, — veel geschut verloren heeft, en wel nig nieuwe hulptroepen van andere staten meer bekomt.

Wij wijzen op die cijfers en anderen, omdat de ongunstige, en naar in uit officieele mededeelingen blijkt, te overdreven opgunstige voorstellingen, die onder de massa hun weg gevonden hadden, nadeelig werken op de wering, en dan volgens het gevolgen, zoo van de interpellant als van den zoon van kolonel Pel, trouwens van ieder, die met kennis van zaken, over de Atchin-aangelegenheden oordeelt, krachtig handelen en onvermijdelijke noodzakelijkheid is zoo dringende aanvulling van het Indische leger, en dus voortdurende werving noodig.

Terecht is de min. dan ook bedacht op maatregelen om de werving te bevorderen. Voor een deel doet hij dit, door maatregelen voor het tegenwoordige door verhooging der handgelden, die nu bij eene verbintenis in Nederland voor 6 jaar *f* 300 en voor 4 jaar *f* 200 bedragen, en in Indie voor re-engagement op *f* 600 gebracht zijn, door welken laatsten maatregel men hoopt, velen aan te zien, die slechts voor 2 jaar dienst genomen hebben in Indie te kunnen houden, wat ongetwijfeld een zeer gewichtige zaak zijn zou.

Maar meer dan door verhoogde handgelden, denkt de min. o. i. volkomen terecht, de werving te bevorderen door verbetering der uitzichten van den Indischen soldaat. Er wordt een besluit voorbereid, en dat is in beginsel reeds vastgesteld, waarbij niet 20 jaar dienst gevorderd wordt, om een gagement van *f* 200 te verdienen. De min. wil dat voortaan, met ingang van 1 Jan. 1877, toekennen na 12 jaar dienst, met verhooging voor elk jaar langer dienst.

Naar Atchin! schreven we aan het hoofd van dit artikel, en inderdaad geloven we, dat het hierboven, aan de mededeelingen van den minister ontleende, strekken kan, om menigen op te wekken zijn land en koning te gaan dienen in het verre Atchin. Daaruit blijkt toch, dat men zich onder al zijn verdiensten hoog handgeld, — de zekerheid staat van niet aan buitengewone gevaren blootgesteld te worden, — en het uitzicht geopend is, op het in korter tijd verwerven van een gagement, dat op betrekkelijk jeugdigen leeftijd verkregen, een aardigen bijshop geeft bij 't gemen dan nog zou kunnen verdienen, of op lateren leeftijd verworven, door de uit langeren dienst voortspruitende verhooging, beter in staat stelt, om in het noodige te voorzien.

Maar er zijn ook hoogere beweegredenen, om hen, wier omstandigheden het toelaten, om voor Indie dienst te nemen of uit het Nederlandsche leger over te gaan, daartoe aan te sporen. De Atchin-oorlog moge op verren afstand gevoerd worden, hij gaat ons wel degelijk aan. Wordt hij niet tot een goed einde gebracht, dan dreigt hij de grondzuil van ons bestaan en onze welvaart, onze koloniën, met groote gevaren, en zij, wier vaderlands-liefde hen dadelijk te wapen zou doen snellen, als dus bestaan in Europa bedreigd werd, mogen wel bedenken, dat zij ook door aan den Atchin-oorlog doel te nemen, een plicht vervullen jegens het Vaderland, dat in ernstige en moeielijke omstandigheden steeds op al zijne zonen moet kunnen rekenen; jegens den koning, die op allerlei wijzen, niet het minst door zijne voortdurende belangstelling in zijne schoone stichting voor invalieden, het lustoord voor gewezen Indische militairen, — voor Bronbeek, — het bewijs levert, dat hij in Indie bewezen diensten dankbaar erkent en beloonen wil.

BELGIE.

Donderdag is te Gent begraven Pieter Schoepe, het slachtoffer der processie naar Oostacker, dien de klerikale bladen volhouden, dat door stokslagen gedood is. Het visum repertum der geneeskundigen, die met de gerechtelijke lijkschouwing belast zijn geweest, luidt als volgt: "Kongestie naar de hersenen, waarschijnlijk ten gevolge van een zonnesteek. (get.) de Nobele, van den Meersch."

Het *Journal de Gand* verzekert, dat de persoon, die zwaar gewond in het ziekenhuis ligt, niet door een gendarme met een sabel, maar door een bedevaartganger met een mes getroffen is.

's Avonds, na afloop der processie, ontving de Jezuiet van der Stappen, die haar georganiseerd had, het volgende telegram uit Rome: "De heilige vader dankt en zegent van gansch er harte de directeuren en leden der aartsbroedershap die zich onder de leiding van den aartsbisschop van Gent vereenigd hebben voor de grot van O. L. V. van Lourdes te Oostacker.

De *Flandre libérale* schrijft: De *Bien public* verzoekt op nieuw, op gezag van den heer Lecocq, dat een beurs met geld onder het volk geworpen is. Het feit, door den heer Lecocq bedoeld is, dat men een steen in een zakdoek gebonden, geworpen heeft. Dit is te waarschijnlijken, daar men behalve in de *opéra comique* geen beurzen met geld onder het volk gooit.

De *Echo du Parlement* bevat een verordening van den burgemeester van Brussel, waarbij de tegen Zondag aangekondigde processie verboden wordt.

In de Liberale Vereeniging van Antwerpen heeft de heer Michiels voorgesteld, middelen te beramen om zich te verdedigen tegen de provokatiën der bedevaartgangers. Wij hebben altijd", zeide hij, smet vreedzame middelen voor de vrijheid gestreden. Wij willen haar overwinning voorbereiden, door de domheid door onderwijs te bestrijden. Maar ik vrees, dat onze tegenstanders ons den tijd niet zullen laten ons werk te volbrengen. De geestelijkheid heeft op inblazing van Rome haar strijdmiddelen gewijzigd of liever gekompleteerd. Sedert eenigen tijd schijnt zij een beroep op het aantal en het geweld te willen doen. Overal heeft zij de onder haar staande militie georganiseerd en geoefend en zij laat goene gelegenheid voorbij gaan, om op het platteland de liberalen te intimideeren en in de steden te bedreigen. De laatste provokatiën, onder den naam van bedevaarten, hebben de sterkte harer armee aan het licht gebracht. Het zijn geene processies meer van vrouwen en kinderen, maar van behoorlijk ingedeelde en met stokken, messen en in doeken gebonden stenen gewapende mannen. Weet gij wel, dat het niet moeielijk zou zijn voor de geestelijkheid 50.000 of 100.000 harer aanhangers plotseling op een punt bijeen te brengen om de liberalen der steden te verpletteren? — De schavotten zijn vernield de martelwerktuigen worden in onze museums als kuriositeiten bewaard, maar zij die ze uitgevonden en gebruikt hebben, zijn er nog! Dezelfde geest bezielt hen en zoo zij zoit onze meesters werden, zouden er nog heerlijke dagen voor priesterovereersahing en verdrukking aanbreken. Het is nu de vraag, of wij hen hun gang moeten laten gaan."

De Doornik heeft zich een herbergier kandidaat voor de provinciale staten gesteld, onder bescherming van heeren koffiehuishouders, herbergiers en slijters van sterken drank. — De klerikale organen ondersteunen die kandidatuur.

— Twee liberale bladen melden, dat het ministerie wil afzeuren. De *Flandre libérale* zegt, dat de heer Molan de positie onhoudbaar acht tegenover de overdreven eischen zijner vrienden, te meer daar hij geen kans ziet om het verbod der bedevaarten, door den burgemeester van Luik uitgevaardigd, te kasseren. Het *Journal de Charleroi* deelt een dergelijk bericht mede.

— Het gebeurde, bij de bedevaart naar Oostacker is een schande voor het land, zegt de *Indépendance*, maar niet het meest in den zin, dien de klerikale bladen doelden. — Wat is die corzaak van het gebeurde? De bebedelijkste en verzuiltste klerikale demonstratie, die ooit vertoond is. Men verlangt van ons verbied voor het geloof en zijne uitingen, van den gerechtelijken zijn vrijheid. Het uitzelfde geloof is schiedwardig de eerdienst is vrij. Maar hier is geen spraken van eerdienst of van geloof, zelfs niet van bijgeloof. Plaatsen wij ons eens een oogenblik op het klerikale standpunt. Nemen wij aan, dat de bisschoppen oprecht zijn. De geestelijkheid, de bisschoppen willen ons doen gelooven, dat de maagd Maria te Lourdes verscheinen is aan een klein boerinnetje en gezegd heeft: "Ik ben de onbevlekte ontvangenis." Op den plek dier verschijning is een bron ontstaan, die vroeger niet bestond en de meest onwaarschijnlijke geneeskracht bezit. Dit alles is in strijd met het gezond verstand, maar wij nemen het aan. Maar nu gaan wij van Lourdes naar Oostacker. Hier heeft semand op de buitenplaats onze devote dame een grot getimmerd waar het voorbeeld van die te Lourdes er er met verborgen pijpen een waterstraatje heen geleid. Het is een kinderachtige aardigheid; maar als men het daarbij gelaten had, zou er niets meer van te zeggen vallen. Er moesten mirakelen gebeuren en de nagemaakte grot werd, even als de echte, het doel van bedevaarten. En toch heeft niemand verteld, dat de onbevlekte ontvangenis in dat Broek-in-Waterlandsche landschap verschenen is. Te Lourdes is een mirakel gebeurd, maar te Oostacker niet. Men spreke dan niet van eerdienst en geloof, waar de godsdienst zoo bespot wordt door zijn dienaren. Met een tooneeldekoratie worden onze domme plattelanders gefanatiseerd. Men geeft zich zelfs niet de moeite een klein mirakeltje te kombineeren. Een koffie is genoeg voor de boeren van Vlaanderen en de geestelijkheid heeft zooveel vertrouwen in hun lichtgeloovigheid, in hun verstomping; die haar eigen werk is, dat zij niets inzee noodig heeft, om een zoogenaamden vrome demonstratie te organiseeren en twintigduizend pelgrims, wij hadden bijna gezegd strijders, op de been te brengen. En men verbaast zich, dat een brave en verlichte bevolking in beweging komt en boos wordt bij zulk een demonstratie! Wij begrijpen het maar al te goed. Dat onbeschaamde, cynische bedrog moet verachting en walging opwekken, bij ieder, die nog eenig gezond verstand of eerlijkheid bezit, en de verachting wordt toorn, bij het gezicht van die gedrilde en gewapende troep. Ja, de dag van Oostacker is een schande, een schande voor het land, dat zulk een hoon niet verdiende, maar bovenal een schande voor de katholieke geestelijkheid, die de openbare meening bravoerende, den godsdienst dien zij voorgeeft te dienen, bespottelijk maakt."

De Installatie van den Prins van Wales als Groot-Meester der Engelsche Vrijmetselaren.

In een dubbel No. geeft *The Freemason* van den 15ten Mei tal van bijzonderheden over de zoo lang verbeide en eindelijk plaats gehad hebbende installatie van den prins van Wales als Groot-Meester der Engelsche vrijmetselaren.

Altijd zal deze plechtigheid tot de voornaamste gebeurtenissen op mag. gebied worden gerekend. Geen feit in de geheugenis onzer tijdgenooten, neen nicts in al de jaarboeken van ons bond, kan de vergelijking doorstaan met het grootsch en prachtig tooneel dat dit fecst opleverde; ja, 't is te betwijfelen of eenig Vm. zelfs door 't meest phantastisch spel zijner verbeelding op zulk een schouwspel was voorbereid.

Reeds vroeg in den morgen bewoog zich een groote menigte nieuwsgierigen rond de Royal Albert Hall om de Broeders te zien aankomen; duizenden van menschen en honderden van rijtuigen vormden een bont gewemel dat slechts met dat bij de eerste Londensche tentoonstelling kon worden vergeleken.

Sir Albert Woods, de Groot-Ceremoniemeester, was met de feestcommissie reeds 's morgens te zes uren in 't gebouw aanwezig; te tien uren werden alle verkleeden uit het gebouw verwijderd; te elf uren kwamen de *Stewards*, vele honderden in aantal, aan, die terstond hunne finale instructies ontvingen en op hun plaatsen werden gesteld. Ten een nur werden de deuren voor alle Broeders geopend, en zoo goed waren de maatregelen van orde genomen, dat binnen anderhalf uur al de deelnemers (meer dan 12000) zonder de minste wanorde de voor hen bestemde plaatsen hadden ingenomen, terwijl tevens alle voorzorgen waren genomen dat geen oningewijden konden binnendringen. Toen alles binnen waren bleden zij een zeer indrukwekkend schouwspel aan. Mochten sommigen al gemeend hebben dat een vergadering van Engelsche heeren in gala-costuum iets sombers zou hebben, het bleek dat men zich daarin vergist had, want elk der feestvierenden een zijden sautoir overeenkomstig zijn rang droeg; de verschillende kleuren daarbij, vertegenwoordigend het lichtblauwe en het donkerrood, het geel en het donkerblauwe, en het scharlaken der Broeders militairen; gaven het geheel een eigenaardig opwekkend en smaakvol aanzien. In de zeal waren de groote Oude Troon en de daarbij behoorende zetels, indertijd geschonken door wijlen den hertog van Sussex, opgesteld; achter den troon, vóór het orgel, stonden de koninklijke en mag. banieren; de plaatsen achter, rechts en links van den troon waren ingenomen door Oud-Groot-officieren, getooid met hun prachtige sautoirs en tabliers, schitterende van edelgesteenten en goud; al twelk aan dat middelpunt een waardijk grootsch aanzien gaf, dat nog werd vermeerderd door 't lichteffect, teweeggebracht door den hemel van den troon, waardoor alle de beneden waren in een gedempt licht zaten, terwijl de groote massa toeschouwers op het amphitheater door het volle licht werd beschenen.

De weg van den hoofdingang naar den troon was belegd met een vorstelijk tapijt van het zwaarste lichtblauw fluweel, ter lengte van 165 en ter breedte van 8 Engelsche voet, in welks midden het wapen der Engelsche Groote Loge was gewerkt, terwijl de rand uit symbolen bestond. Dit tapijt was in geer weinige dagen vervaardigd bij en ten geschenke gegeven door Br. Lewis te Halifax.

Te ruim drie uren kondigde trompetgeschal de aankomst van den prins aan, die zich naar het voor hem ingerichtt vertrek begaf, en terstond daarop kwamen de tegenwoordige en Oud-Groot-officieren, benevens de vertegenwoordigers van vroemde Groot-Oostens en voornáme bezoekers in plechtigen optocht de zaal binnen en begaven zich naar ruime plaatsen, terwijl het orgel statige muziek deed hooren. Plaatsgebrek belet ons hier een namenlatuur van al die personen te geven; genoeg zij het te vermelden dat onder die allen velen der beroemdste namen van Engeland zijn vertegenwoordigd.

Thans werd de Groote Loge in behoorlijken vorm geopend door den graaf van Carnarvon als vice-Groot-Meester. De plaats van eersten Opziener werd vervuld door Lord H. Thynne, lid van 't parlement, die van tweeden door Broeder H. C. Okeover. De notulen van de laatstgehouden Groote Loge werden gelezen, waaruit bleek dat toen op voorstel van Dr. Stanfidah Grove O'Grady Z. K. H. de prins van Wales met algemeene stemmen tot Groot-Meester was verkozen. De notulen werden goedgekeurd, waardoor dus deze verkiezing haar beslag kreeg.

Nadat was medegedeeld dat juist een telegram van geluckwenscching van de Groot Loge van Genua was ontvangen, ging een daartoe gevormde commissie onder leiding van den Groot-Ceremoniemeester naar 't prinsen kamer, en weinig minuten later werd aangekondigd door de zilvere tonen van vier zilveren trompetten. Hiervan de waarschuwing dat de prins met zijn escorte zou binnentreden, dat den ook dra geschiedde, terwijl het orgel een marsch deed hooren, voor deze gedegtmheid opzetteliik vervaardigd door broeder Sir Michael Coster. De volgorde bij deezen intocht in acht genomen van deze:

1o. Vier Groote-*Stewards* van dit jaar. 2o. De handschoenen en het schootsvel van den Groot-Meester op een kussen gedragen door den Voorzitter van een loge. Het sautoir en orangteeken van den Groot-Meester op een kussen gedragen door den Voorzitter van een loge. 3o. De Groot-Ceremoniemeester, Sir Albert Woods. 4o. De Groot-Secretaris, Broeder John Hervey. 5o. De president der commissie voor algemeene aangelegenheden, Broeder Monckton. 6o. De Groot-Zegelbewaarder, Broeder Mc. Intyre. 7o. De Groot-Thesaurier broeder S. Tomkins. 8o. Groot-Kapelaans R. P. Bent en Dr. Simpson. 9o. Zes Oud-Groot-Opzieners. 10o. Zes provinciale Groot-Meester met name: de graven van Schrewsbury en Limerick, de markies van Londonderry en de lords R. Grosvenor, Tenterden en Londesborough. 11o. De prins van Wales, Groot-Meester. 12o. Twee Groot-*Stewards*.

Oorverdoovende toejuichingen braken bij het verschijnen van den prins los, en verstomden eerst langnadat Z. K. H. zijn zetel, aan de linkerzijde van den graaf van Carnarvon had ingenomen. De prins boog bij herhaling ten teeken van dank; terwijl de hertog van Connaught, een zijner broeders die met hem was binnengekomen, gedurende al dien tijd onbewegelijk stond, zichtbaar zeer getroffen door dit indrukwekkend tooneel.

"Toen alle aanwezigen de voor hen bestemde plaatsen hadden ingenomen en de Groot-Kapelaan een gebed had uitgesproken, werd de prins met de gebruikelijke plechtigheden met het sautoir en het draagteeken van zijn betrekking bekleed en op den troon geplaatst, waarna trompetgeschal andermaal de aandacht der Broeders vorderde, en Sir Albert Woods den nieuwen Groot meester proclameerde met deze woorden: "Men wete dat de zeer hoog, zeer machtige, zeer doorluchtige prins, Albert Edward, prins van Wales, hertog van Saksen, hertog van Cornwall en Rothellay, graaf van Chester, Carrick en Dublin, baron van Renfrew en lord der Eilanden, groot-stadhouder van Schotland, ridder van de Kouseband, ridder van St. Patrick, ridder van de Distel, groot-kommandeur van de Bath-Orde, ridder groot-kommandeur van de Ster van India, ridder van de Oliphant van Denemarken, ridder van het Gulden Vlies tot hoogeerwaarden Groot meester der vrijmetselarij in Engeland is gekozen. Mocht de Opperbouwheer des Heelals hem lang bewaren."

De gebruikelijke mag. groeten en bevestingen werden gegeven, en nu nam de graaf van Carnarvon het woord en zeide:

"Koninklijke hoogheid en hoog-eerwaarde Groot-Meester! Van den vroegsten tijd af aan was de gewoonte als een Meester van de Broederschap in dezen zetel werd geplaatst hem te herinneren aan de plichten die hij daardoor op zich nam, en ofschoon het nu onnoodig is dat ik de plichten onder het oog zou brengen van Uw Koninklijke Hoogheid, die zoo goed op de hoogte zijt van de zaken van ons bond, is het toch goed dat dit oud en achtbaar gebruik niet geheel verdwijnt; reken waarom het mijn plicht is, bij deze gelegenheid eenige woorden tot u te richten. Heer, Uw Koninklijke Hoogheid weet wel dat de vrijmatselarij om verschillende redenen zeer achtingswaardig is, zelfs in de oogen der buitenwereld. Alhereerst mag zij bogen op groote oudheid; mag ik zeggen, teruggaande in de sfeer van onheugelijke overleveringen. In de tweede plaats wordt zij gekend en beoefend in elk land, in elk klimaat, en bij elk ras van beschaadte menschen, en bovenal in dit land heeft zij zich verbonden met humane sympathien en liefdadige instellingen. *(Teekenen van goedkeuring).* Laat mij verder zeggen dat zij, hoewel zij in den laatsten tijd haar karakter in sommige opzichten heeft veranderd, daarom niets van haar achtingswaardigheid heeft verloren. *(Bijvoelebetuigingen).*

"Vroeger, in de duistere tijdperken der middeleeuwen, grifte zij haar annalen op de openbare gebouwen van Europa, op de versterkingen der kathedralen en de op de verscieringen der paleizen. Thans is zij zoals ik gezegd heb, tevreden met zich te wijden aan werken van sympathie en vindt daarin haar hoogste tof en loon. Laat mij op nog een ander verschil wijzen — niemand zal zeggen dat het te benijden is. In sommige andere landen is het ongelukkig het lot der vrijmetselarij geweest verbonden te worden met partijwedlingen — met dat wat ik de donkere zijde der politiek noem. In Engeland is het juist omgekeerd geweest. *(Applaus)* Hier heeft de Broederschap zich verbonden, met maatschappelijke orde, met de groote instellingen van het land, en bovenal met de monarchie, de kroon op die allen. *(Toejuichingen)* Uw Koninklijke Hoogheid is lang niet de eerste van uw doorluchtige geslacht die in dien zetel plaats neemt. Door den luister van uw grooten naam en van uw positie zult gij heden eere doen afstralen op ons bond; maar het beteekent ook iets, heer, aan het hoofd te staan van zulk een lichaam als deze groote vergadering nu vertegenwoordigt *(Juichkreten)*, want, ik mag naar waarheid getuigen, dat nooit te voren in de geheele geschiedenis der vrijmetselarij zulk een Groot-Loge bijeenkwam als die waarop thans mijn oogen rusten. En er doet zich verder nog dit gezichtspunt op — dat zoover als mijn oog kan reiken over deze dichte zijen van wit en blauw, van goud en purper, ik in hen mannen herken die plechtig plichten van waardigheid en zedelijkheid op zich genomen, mannen die zich hebben voorgenomen aan de plichten van burgers en de loyauteit van onderdanen getrouw te zijn. *(Hoera's)* Heer, ik ben slechts de tolk, ofschoon een zeer zwakke, van de gevoelens en wenschen dezer groote vergadering, wanneer ik zeg, dat ik vertrouw dat de betrekking tusschen Uw Koninklijke Hoogheid en de Broederschap duurzaam zal zijn, en dat gij, heer, nooit aanleiding zult hebben tot een oogenblik spijt of bezorgdheid als gij terugzict op de gebeurtenissen van dezen dag." *(Luide Hoera's)* (*Slot volgt*).

SCHEPS-BERICHTEN.

Aangekomen.

BATAVIA, 3 Juli. Eng. brik *Prospero*, Malgood v. Australie, agt. J. Peet en co; do. stoms. *Brisbane*, Balfour, v. do. agt. Talman Balfour en co; do. do. schooner *Kong Pachet*, van Geldren, v. Koko-eilanden, agt. do. Sta N. I. stoms. *Prins Alexander*, Bierings, v. Soerabaya, agt. do. Sta N. I. St. Mij. do. schooner *Helena*, Pijlsoon, Pamanukan, agt. Reynolds; Vlaamsch Oostenr. brik *Nicolo*, Tomiasso, Vlielchi, v. Londen, agt. Hangtscheen.

Vertrokken.

BATAVIA, 4 Juli. Duitsche bark *Graafmatie*, Jans, v. Pasoeroean, Eng. stoms. *Hoogtown*, Mc Montrey, n. Nederland; do. do. *Brisbane*, Balfour, n. Singapore; N. I. do. *Baron Sloet van de Beele*, van Oleim, n. do. do. *J. P. Kroonprins der Vereenigde Hagers*, n. Soerabaya; Ned. stoms. *Hans Gilkerts*, n. Singapore; do. do. *Prinses Pruisen*, Verboon, n. Soerabaya.

Verantwoordelijk Redacteur, J. I. C. HENNEQUIN.

Stoomdrukkerij OGILVIE & Co. — Batavia.